

KINNITATUD
Nõukogu 11. veebruari 2011. a otsusega
(protokoll nr 1, päevakorrapunkt nr 2)

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse arengukava 2011-2014

Tegevussuunad ja tegevuse alused

Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus (lühendatult RIKS) asutati Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2000. a korraldusega nr 1008-k hallatavate riigiasutuste Valitsusside Asutuse ja Meresidekeskuse varade baasil.

Sihtasutus on asutatud riigi huvides riigi vara valitsemiseks ja kasutamiseks, põhikirjaliste eesmärkide ning ülesannete täitmiseks eelkõige riigieelarveliselt finantseeritavate asutustele, institutsioonidele, juriidilistele isikutele ning esindustele ühtsete infokommunikatsiooniteenuste (s.h telefoni-, andme- ja raadioside) tagamiseks ja infokommunikatsiooniteenuste kasutajate sõnumite saladuse tagamiseks. RIKS ei ole üldkasutatavat sideteenust osutav ettevõtte Elektroonilise side seaduse (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106012011013>) § 2 p 68 mõttes ega § 1 lg 2 subjektiks üldkasutatavate elektroonilise side võrkude ja teenuste osas.

Teiseks põhikirjaliseks tegevusvaldkonnaks on välislepingutega riigi poolt võetud kohustuste täitmine meresõidu ohutuse tagamisel ning sidevõimaluse tagamine laevade ja kalda vahel. Lisaks ka infotehnoloogial põhinevate riiklike sihtprogrammide väljatöötamine ja arendamine.

Oma tegevuses lähtub RIKS:

Sihtasutuste seadusest (<https://www.riigiteataja.ee/akt/117122010028>),
Riigivaraseadusest (<https://www.riigiteataja.ee/akt/105012011018>),
Hädaolukorra seadusest (<https://www.riigiteataja.ee/akt/108112010021>),
oma asutamisdokumentidest ja asutajaõiguste teostaja otsustest,
muudest asjakohastest siseriiklikest ja rahvusvahelistest õigusaktidest.

Üheks oluliseks eesmärgiks RIKSi asutamisel oli saavutada riigile märgatavat kokkuhoidu telekommunikatsiooniteenuste kasutamisel. See eesmärk on teravalt aktuaalne ka praegu.

Asutamisest möödunud aastate jooksul on RIKS täitnud edukalt tema loomisel seatud eesmärgid. Ainuüksi 2001. aastal saavutati RIKSi moodustamisega oluline ressursside kokkuhoid 11,8 miljoni krooni ulatuses. See toimus tänu erinevate riigile oluliste infokommunikatsioonivõrkude ühisele opereerimisele varasema kahe eraldi asutuse asemel.

Vabariigi Valitsuse 12. detsembri 2000. a korraldusega nr 1008-k kiideti samuti heaks „Infokommunikatsioonisüsteemide ühitamise kontseptsioon“, mis oli RIKSi tegutsemise aluseks. RIKS alustas sihtasutusena tegevust 01. jaanuarist 2001. a, opereerides riigi poolt talle asutamiskapitalina üleantud meresidevõrku, operatiivraadiosidevõrku EDACS ja fikseeritud telefonisidevõrku.

Kuna „Infokommunikatsioonisüsteemide ühitamise kontseptsioonis“ püstitatud ülesanded olid kolme aastaga põhiliselt täidetud, kiitis Vabariigi Valitsus 19. veebruari 2004. a otsusega (protokoll nr 7, päevakorrapunkt nr 25) heaks „Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse arengukontseptsiooni“, milles püstitatud ülesanded on käesolevaks ajaks põhiliselt täidetud. Samuti on täidetud Vabariigi Valitsuse 03. juuni 2003. a otsusega heakskiidetud „Ametkondadevahelise operatiiv-raadioside võrgu rajamise kontseptsioon“.

Lähtudes eeltoodust, ja samuti riigi sideressursside efektiivsema kasutamise vajadusest, on välja töötatud käesolev „Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse arengukava 2011-2014“.

Praegu opereerib RIKS talle kuuluvat meresidevõrku ja fikseeritud telefonisidevõrku ning Sise- ja Arenduskeskusele kuuluvat ESTER operatiivraadiosidevõrku. Tänu ühisele võrkude opereerimisele saab kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste efektiivsemalt kasutada, tagades vajaliku kvaliteedi ja turvalisuse taseme.

RIKSil on juriidilise isikuna „täiesti salajase“ tasemega riigisaladuse töötlemisluba ning vastavussertifikaat Eesti „täiesti salajase“ või madalama tasemega riigisaladuse ja NATO „konfidentsiaalse“ või madalama tasemega salastatud välisteabe elektrooniliselt töötlemiseks. See võimaldab RIKS-il pakkuda teenust ka eriside haldamiseks. RIKSi põhikirjaliste ülesannete hulka kuulub ka infokommunikatsiooniteenuste kasutajate sõnumite saladuse tagamine (vt RIKS põhikiri p 3.1, <http://www.riks.ee/22.html>). Vastavalt Julgeolekuasutuste seaduse paragrahvi 7 lõikele 3 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13247579>) on RIKS valmis sõlmima Teabeametiga sellekohase halduslepingu.

RIKSis on juurutatud 2008. aastal infoturbe haldussüsteem ISKE ja 2009. aastal kvaliteedijuhtimissüsteem ISO 9001:2008 operatiivraadioside-, mereside- ja fikseeritud võrgu teenuste osas.

Oma tulevikuna näeb RIKS riigile kuuluvate baassidevõrkude tehnilise operaatori rolli, omades sel alal ainulaadset kompetentsi.

1. Peamised tegevussuunad aastatel 2004-2010

1.1. Süsteemide töökindluse ja turvalisuse tagamine

Üldkasutatavat teenust pakkuvate telekommunikatsioonioperaatorite sidesüsteemid on välja arendatud lähtudes ennekõike kommertshuvist. Teenuse turvalisuse ja side katkematus nõuded on nende poolt täidetud lähtudes kehtivast seadusandlusest, kuid häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseisukorra nõuded ei ole kommertsoperaatoritele esmatahtsad. Vältimatu jõu asjaolude ilmnemisel ei ole kommertsoperaatoritel kohustust sidet tagada.

Seetõttu on naaberriikides, nt Soomes, välja arendatud riigiside turvalisuse ja pideva toimimise tagamiseks eraldi sidevõrk, mida opereerib riigi aktsiaselts Suomen Erillisverkot OY, mille ainuomanikuks on Soome riik (http://www.erillisverkot.fi/suomen_erillisverkot_oy/etusivu/). Lisaks fikseeritud võrgu teenustele pakub nimetatud ettevõtte ka muid sideteenuseid, sh VIRVE operatiivraadiosidevõrgu teenuseid TETRA tehnoloogia baasil.

Lähtudes teiste riikide kogemustest on riigiasutuste side katkematuks tagamiseks välja ehitatud ka RIKSi fikseeritud telefoniside võrk, mida ei mõjuta häda- ja eriolukorras või erakorralises ja sõjaseisukorras näiteks paanika tõttu tekkivad ülekoormused üldkasutatavates telekommunikatsioonivõrkudes ning -süsteemides. RIKSi telefonijaam on teadlikult üledimensioonitud ja suudab kõiki turvalisuse ja kvaliteedinõudeid silmas pidades teenindada ca 60 000 abonenti.

RIKSi fikseeritud telefonivõrgu keskseadmete elektritoide on dubleeritud tavaolukorras lühiajaliste elektrikatkestuste puhuks. Lisaks kahele elektritoite allikale ja kahele RIKSi trafole tagavad ka UPS-seadmed ja diiseldiiselaatorid töö elektrikatkestuste puhul praktiliselt piiramatu aja vältel.

RIKS on sõlminud sidumislepingud kõigi olulisemate Eesti telekommunikatsioonioperaatoritega. See kindlustab ühe operaatori võrguhäirete puhul kõnede suunamise teiste ühenduste kaudu. Lähtudes vajadusest tagada häda- ja eriolukorras ning erakorralises ja sõjaseisukorras side välisriikidega, võimaldab see kasutada välisühendusteks kõiki Eestit välisriikidega ühendatavaid telekommunikatsioonikanaleid.

1.2. Riigiasutuste vahelise telefoniside tagamine

Avatud telekommunikatsioonituru tingimustes hoolitseb iga riigiasutus tavaolukorras oma telefoniside eest ise, korraldades võimalikult soodsate hindadega teenuste saamiseks riigihankeid.

Kuna RIKSi võrgus on võrgusisesed kõned tasuta, võimaldab kõigi riigiasutuste kodukeskjaamade ühendamine lisaks üldkasutatava operaatori võrgule ka RIKSi võrguga kokku hoida riigiasutuste vaheliste kõnede maksumuse arvelt.

Kuna RIKSi fikseeritud telefonivõrk on seotud kõigi Eestis tegutsevate oluliste telekommunikatsioonoperaatoritega, suunatakse RIKSi võrgust võetud rahvusvahelised kõned selle operaatori kaudu, kelle rahvusvahelise kõne hind vastavasse riiki on soodsaim. See võimaldab RIKSi võrku ühendatud riigiasutustel kokku hoida tänu rahvusvaheliste kõnede soodsaimale hinnale RIKSi võrgus.

1.3. Riigiasutuste vaheline telefoniside häda- ja eriolukorras ning erakorralises ja sõjaseiskorras

RIKS osutab infokommunikatsiooniteenuseid ka *Force Majeure* olukorras. Ainsaks teenuste osutamise lõpetamist õigustavaks asjaoluks on olukord, mis on ohtlik RIKSi töötajate elule või tervisele.

RIKS opereerib Hädaolukorra seaduses nimetatud elutähtsaid teenuseid osutatavaid meresidevõrku, fikseeritud telefonivõrku ja ESTER operatiivraadiosidevõrku.

Lähtudes ülaloodust on otstarbekas RIKSi tegevus tulevikus suunata riigiasutuste integreeritud sidesüsteemi kujundamisele eesmärgiga tagada turvaline ja katkematu side, arvestades häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseiskorra nõuetega.

1.4. Mereside

RIKS täidab välislepinguga (SOLAS konventsioon) Eesti Vabariigi poolt võetud kohustust mere sõidu ohutuse (konventsiooni osa GMDSS) tagamisel ning ööpäevaringse sidevõimaluse kindlustamisel laevade ja kalda vahel, sealhulgas Eesti Vabariigile funktsionaalselt oluliste (sh pääste- ja patrull-) laevade sidevajaduste rahuldamiseks.

Mereteenistuse seaduse (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13227292>) paragrahvi 28 lõike 5 täitmiseks, Eestis registreeritud laeval vältimatu arstiabi saamiseks ööpäevaringse riigikeelse raadio-konsultatsiooni saamise võimaluse tagamiseks Eesti merepääste vastutusallas ja Põhja-Atlandil asuvate laevade puhul, vahendab RIKS laevapere kõne tasuta sotsiaalministri poolt halduslepingu sõlminud tervishoiuteenuse osutaja ja laevapere vahel vastavalt RIKSi ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud koostöökokkuleppele.

RIKS edastab ööpäevaringselt navigatsioonialast informatsiooni (NAVTEX) Balti mere keskosas ja Soome lahes (U-ala) asuvatele laevadele.

2005. aasta jaanuaris Lääne-Eestis toimunud üleujutus näitas, et meresidevõrk toimis selles piirkonnas katkestusteta, samal ajal kommertsoperaatorite sidevõrgud ei toimunud.

1999. aastast töötava meresidevõrgu aastaseks amortisatsiooninormiks on 10%, seetõttu on enamus seadmeid amortiseerunud ja vajavad väljavahetamist. Kuna 2006. aastal lõpetati GAREX meresidesüsteemide tootmine, siis langes ära tootjapoolne tehniline tugi ja võimalus saada varuosi. Selline olukord seab võrgu operaatori äärmiselt keerulisse olukorda ja loob kriitilistes olukordades võrgu kasutajatele tõsise turvariski.

Kuigi aastatel 2007-2008 lisati seoses piirivalve töö ümberkorraldamisega võrku 10 uut operaatori tööpositsiooni, laiendati GAREX keskjaama funktsionaalsust ja uuendati tarkvara, on uue võrgu rajamine hädavalik. Keskjaama ressursi täielikule ammendumisele viitab süsteemi auditi tulemus.

Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga muutus Eesti riigipiir ka Euroopa Liidu välispiiriks ja liitumisel Schengeni viisaruumiga muutus Eesti riigipiir Schengeni viisaruumi piiriks. See seab kõrgendatud nõudmised nii Eesti merealade kui ka ühtse Schengeni viisaruumi valvamiseks, sealhulgas ka mereside tagamiseks.

Uus ametkondadevaheline meresidevõrk peab tagama lisaks merepääste vastutusala katvusele ka laienemise Peipsi, Pihkva ja Lämmijärvele, samuti Emajõe ja Võrtsjärvele.

2010. aastal mere- ja vabaajamessil osaledes saime piisavalt tagasisidet meie teenuste vajalikkusest. Mereside kasutajate sihtgrupi probleemiks on regulatsiooni keerukus ja raskestimõistetavus, mistõttu mereside seadmete kasutamisest pigem loobutakse. Tulemuseks on mereohutuse taseme langus tänu esmaste sidevahendite eiramisele.

RIKS esitas MKM kaudu ettepaneku täiendada meresõiduohutuse seadust ultralühilaine sidekanalite L-1 ja L-2 kasutamise Eesti Vabariigi piires kehtivate lihtsustatud tingimustega, mis aitaks populariseerida mereside kasutamist ja tõstaks meresõidu ohutust.

RIKSi tegevus on kajastatud ka uues Merenduspoliitikas, kus rõhk on suunatud VHF sagedusalas töötava meresidevõrgu väljaarendamisele. RIKS osutab lisateenuseid meresidevõrgu baasil (väikesadamatele pakutav sadamainfo teenus). Samuti vahendab RIKS sõidus olevate laevade hädaabi-kõnesid laeva ja meditsiinasutuse vahel läbi VHF, HF või MF kanali, kui laevaperel on vajadus meditsiinilise abi järele. Lisateenuseid on võimalik edasi arendada ja täiendada vastavalt otsustarbekusele ja tegelikule vajadusele.

1.5. Ametkondadevahelise operatiivraadiosidevõrgu ESTER opereerimine

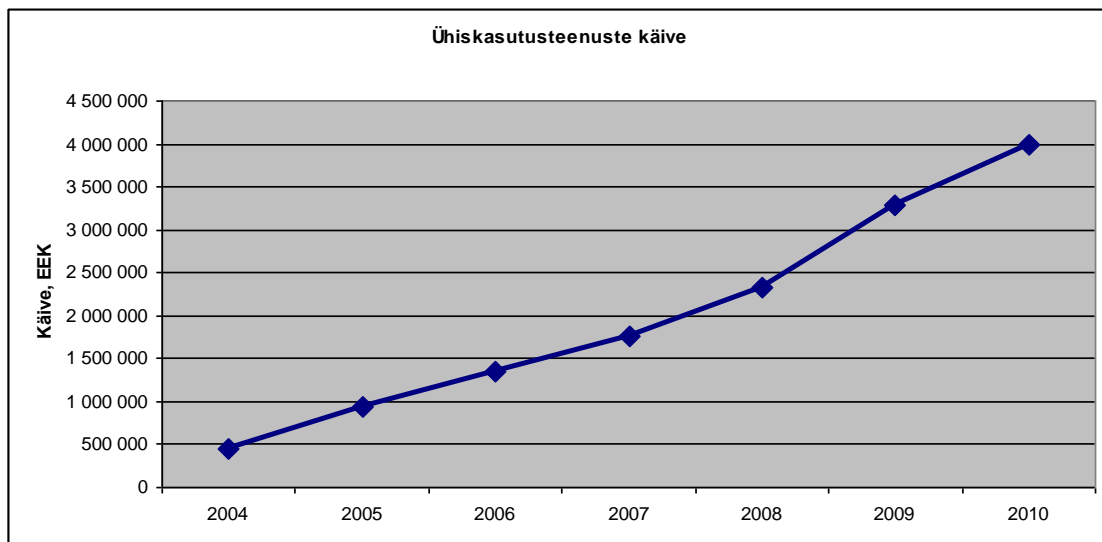
RIKSi töötajatel on pikaajalised operatiivraadiosidevõrkude opereerimise kogemused. Aastatel 1994-2009 opereeriti EDACS võrku. 2002. aastast hooldab RIKS Eesti põhjarannikul asuvat viit Suomen Erillisverkot OYle kuuluvat VIRVE võrgu tugijaama, mis teenindavad Soome lahel nii Soome kui ka Eesti piirivalvet ja tagavad nendevahelise koostöö.

Lähtudes Vabariigi Valitsuse 03. juuni 2003. a otsusega heakskiidetud „Ametkondadevahelise operatiiv-raadioside võrgu rajamise kontseptsioonist“, opereerib RIKS ESTER võrku. Võrgu omanikufunktsioone suhetes RIKSiga täidab Siseministeeriumi (edaspidi SiM) Infotehnoloogia- ja Arenduskeskus (edaspidi SMIT). Tänu SiMi ja SMITi operatiivsele kaasabile õnnestus RIKS-il 01. juulist 2009. a sulgeda vana operatiivraadiosidevõrk EDACS ja selle kasutajad üle tuua ESTER võrku. Lähiajal jõuab ESTER võrk kontseptsioonis planeeritud kasutajaskonnani (10 000 terminali).

1.6. Võrgu- ja ühiskasutusteenused

Võrgu- ja ühiskasutusteenustena pakub RIKS riigiasutustele ja telekommunikatsioonioperaatoritele püsiliiniteenuseid, seadmete paigalduskohti RIKSile kuuluvates mastides ja hoonete konstruktsioonidel. Serverimajutusteenuste osutamiseks on RIKS välja ehitanud kõigile turva- ja tehnoloogilistele nõuetele vastavad serveriruumid.

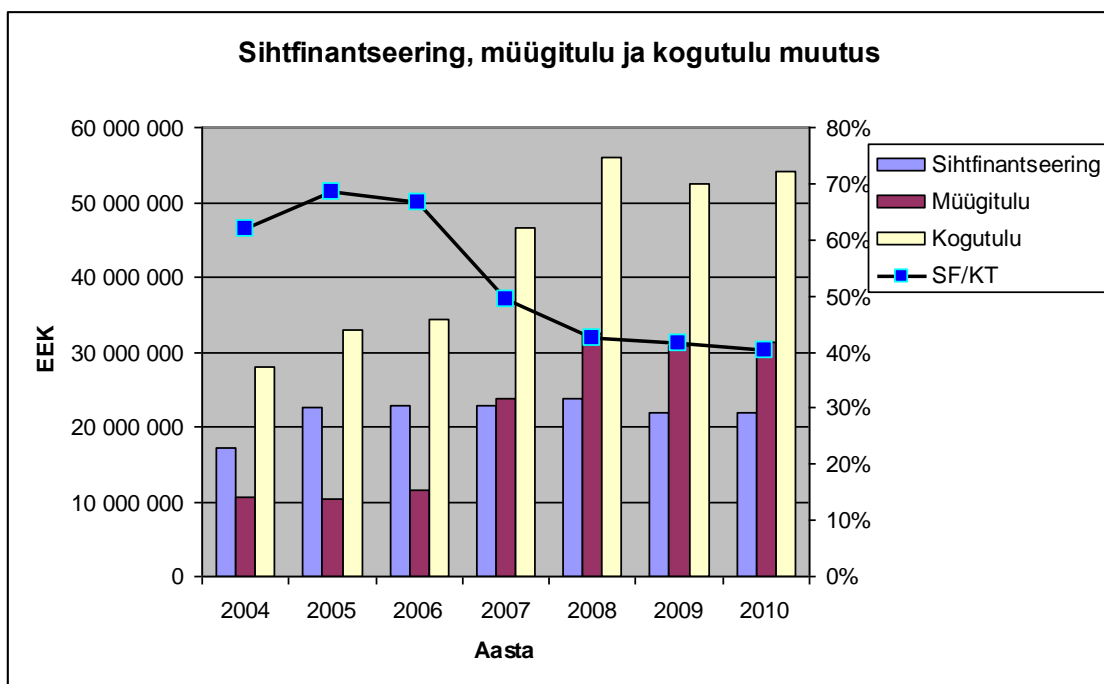
Ühiskasutusteenuste maht on pidevalt kasvanud, samas ei ole teenuste tariifid tõusnud.

1.7. Majanduslikud tulemused

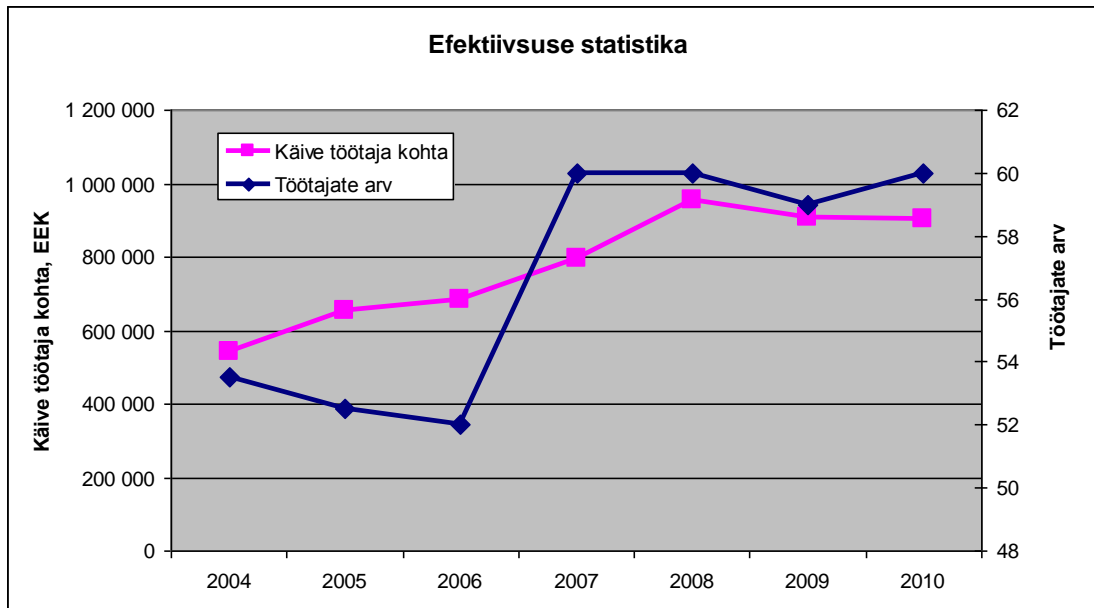
Vastavalt põhikirjale kindlustab RIKS riigieelarveliselt finantseeritavaid asutusi, institutsioone, juriidilisi isikuid ning esindusi ühtsete infokommunikatsiooniteenustega (sh telefon-, andme- ja raadioside), täidab riigi poolt välislepingutega võetud kohustusi meresõidu ohutuse tagamisel ning kindlustab sidevõimaluse laevade ja kalda vahel.

Teenuste müügist teenitud RIKSi omatulu kujuneb maksetest, mis jäävad teenust tarbivatel riigi-asutustel erasektorile maksmata, osaledes sel viisil kaudselt nende poolt kasutatava RIKSile kuuluva infrastruktuuri arendamises.

Nagu nähtub diagrammist, on RIKSi riigipoolse sihtfinantseeringu maht muutunud väikestes piirides ning viimastel aastatel langenud. Sihtfinantseeringu osakaal kogutulus on pidevalt vähenenud, seega on vähenenud ka RIKSi koormus riigieelarvele. Samas on suurenenud riiklikult oluliste teenuste maht.

RIKSi arengukontseptsioonis esitatud eesmärgi järgimist – tagada riiklikult kõige ratsionaalsem ja vähemkulukam tee ametkondadevahelise turvalise infokommunikatsioonivõrgu väljaarendamiseks – kinnitab alljärgnev graafik, mis kajastab tööjõu kui kõige kulukama ressursi kasutamise efektiivsuse kasvu aastate lõikes.

Nagu näha graafikult, on tulu töötaja kohta pidevalt kasvanud, samas on osutatavate teenuste tariifid jäänud muutumatuks või on mõnel juhul langenud (nt on vähenenud kõnede minutihinnad, RIKSi fikseeritud võrgu sisesed kõned on tasuta alates 2007. aastast).

Ajavahemikus 2004-2006, st enne ESTER võrgu rakendamist on RIKS funktsioone vähendamata vähendanud personali arvu 11,5% võrra. 2006. aastal oli otseselt infokommunikatsioonisüsteemide haldusega seotud 32 töötajat ning üld-administratiivhalduses oli hõivatud 20 inimest. 2010. aasta lõpuks on RIKSis 61 töötajat, nendest põhifunktsioone täidab 44 inimest ning administratiivhalduse- ja tugifunktsioonidega on hõivatud 15 inimest.

Efektivsuse kasv on olnud võimalik tänu sellele, et ühiselt opereeritakse kolme võrku (operatiiv-raadioside-, mereside- ja fikseeritud võrk) ja neid teenindavat transmissioonisüsteemi.

2. Peamised eesmärgid ja tegevused aastatel 2011-2014

2.1. Eesmärk 1: Katkematu side toimimise tagamine riigiasutustele häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseisukorra puhul. Tegemist on sisuliselt uue eesmärgiga, mis on elutähtsa teenusena defineeritud Hädaolukorra seaduse ja sellega seonduvate teiste seaduste muutmise seaduses (<https://www.riigiteataja.ee/akt/117022011002>). Sellise alternatiivse telefoniside-süsteemina toimib näitena Suomen Erillisverkot OY poolt opereeritav fikseeritud telefoni-võrk. RIKSile kuuluva fikseeritud võrgu kasutamisel riigiasutuste vaheliseks telefonisideks on võimalik luua võrgusisene lühivaliku süsteem. Suur osa riigiasutusi, mis praegu ei ole lülitatud RIKSi fikseeritud võrku, asuvad RIKSi võrgu teeninduspiirkonnas ja need saab ühendada RIKSi võrguga minimaalsete kulutustega. Katkematu side teenus ei puuduta aga ainult fik-

seeritud sidet. Eesmärk on hinnata ja võimalusel kasutada ka RIKSi raadioside süsteeme, et tagada tehniliselt võimalikult mitmekülgne ja hajutatud riskidega süsteem. Olulist osa omab siin koostöö teiste riigiasutuste ja elutähtsa teenuse osutajate (edaspidi ETO) kasutada olevate sidesüsteemidega.

- 2.1.1. Tegevus 1: Osaleda koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga (edaspidi MKM) Vabariigi Valitsuse määruse „Katkematu side nõuded ja katkematu side tagamise kord“ eelnõu koostamisel.
- 2.1.2. Tegevus 2: Koostada tehniline nägemus katkematu side tagamiseks.
- 2.1.3. Tegevus 3: Teha MKMile ettepanek koondada MKMi valitsusalas olevate baassidevõrkude (transmissioonivõrkude) tehniline haldus ja monitooring RIKSi alla.
- 2.1.4. Tegevus 4: Riigi sideressursside haldamiseks luua erinevatele riigiside registritele ühine kasutajaliides. Selle abil on võimalik riigile kuuluvaid sideressursse efektiivsemalt planeerida ja arendada.
- 2.1.5. Tegevus 5: Sõlmida sideressursside ühiskasutamise koostöökokkulepped ja teostada vastavad investeeringud, planeerides eelnevalt summad riigieelarvesse.
- 2.1.6. Tegevus 6: Teha ettepanek Vabariigi Valitsusele häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseisukorra puhul toimivate valitsusasutuste ja ETO kodukeskjaamade ühendamiseks RIKSi fikseeritud võrku. Sellega tagatakse nimetatud riigiasutustele ja ETOle katkematu side toimepidevus. Luuakse monitooringukeskus võrgu töö pidevaks jälgimiseks ning riikete kõrvaldamiseks. Alustatakse läbirääkimisi Teabemetiga eriside halduslepingu sõlmimiseks.

Nimetatud tegevuse realiseerimiseks vajalikud vahendid kaetakse omavahenditest ja sihtotstarbelise eraldisena riigieelarvest:

Aasta	Hooldus		Sh sihtotstarbeline finantseering		Sihtotstarbeline investeering		Märkus
	MEEK	Euro	MEEK	Euro	MEEK	Euro	
2010	2,15	137 295					Numbriliikuvuse andmebaas
2011	2,08	133 237					Tarkvara uuendus
2012	3,50	223 699	1,50	95 871	2,00	127 828	IP gateway + FOC
2013	3,50	223 699	1,70	108 654	1,00	63 914	FOC
2014	3,50	223 699	1,80	115 045	1,50	95 871	FOC

- 2.1.7. Tegevus 6: Eesti Interneti Sihtasutuse (edaspidi EISA) poolt sertifitseeritud internetidomeenide registripidajana pakub RIKS internetidomeenide registreerimisteenust riigieelarvest finantseeritavatele asutustele ja ETOle. See tegevus ei vaja täiendavat finantseerimist, kuna RIKSi poolt võetav teenustasu ühtib EISA poolt kehtestatud teenusetasuga ja arveldatakse EISALE edasi.

2.2. Eesmärk 2: Jätkata operatiivraadioside ESTER võrgu tehnilist opereerimist, tehes võrgu omaniku otsusel võrguteenused kättesaadavaks kõigile valitsusasutustele ja ETOle.

Opereerimiseks vajalikud vahendid kaetakse RIKSi ja SMITi vahelise opereerimislepinguga, RIKS riigieelarvelisi eraldisi ei vaja. Eeldatav hoolduse maksumus on esitatud alljärgnevas tabelis:

Aasta	Hooldus		Investeering		Märkus
	MEEK	Euro	MEEK	Euro	
2010	16,64	1 063 701	0,00		
2011	16,64	1 063 765	0,00		Vajalikud investeeringud võrgu arenguks teeb SMIT
2012	17,90	1 144 062	0,00		Vajalikud investeeringud võrgu arenguks teeb SMIT
2013	20,00	1 278 281	0,00		Vajalikud investeeringud võrgu arenguks teeb SMIT
2014	21,00	1 342 196	0,00		Vajalikud investeeringud võrgu arenguks teeb SMIT

*ESTER võrgu investeeringud on käesolevas arengukavas fikseerimata, kuna nende üle otsustab võrgu omanik. RIKSi poolt tehtud ettepanek ETO lülitamiseks ESTER võrku ning neilt laekumiste kasutamise korra kehtestamine, on Siseministeeriumi poolt kinnitamata.

2.2.1. Tegevus 1: Osalemine läbirääkimistel ETO lülitamiseks ESTER võrku, kuna RIKSil on kompetents nii võrguteenuste kui ka ESTER võrgu võimalike riskide kohta. Eesmärgiks on jätkuvalt taotleda, et ETOlt laekuvad summad võrgu kasutamise eest laekuksid RIKSi arvele, mis võimaldaks neid kasutada paindlikumalt ESTER võrgu arendamiseks kooskõlastatult SMITiga.

2.3. Eesmärk 3: Uue valdkonnana näeb RIKS raadiotehnilise hooldusbaasi väljaarendamist, tagamaks riigiasutustele RIKSi käsutuses olevate raadiotehniliste eriseadmete remondi- ja hooldusteenust. Tegemist on valdkonnaga, kus tänaseni on teenuse pakkujaks olnud tootjafirmad. Häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseisukorra puhul on vaja aga kohapealset kompetentsi, kuna välistarnijate teenusepakkumine on katkestatud. Täna selline kohalik võimekus Eestis puudub. Eriti puudutab see eriseadmeid, mille remont ja hooldus eeldavad vastava tasemega riigisaladusele juurdepääsu luba.

2.3.1. Tegevus 1: Luua raadiotehnika seadmete hooldusmeeskond olemasoleva kompetentsi ja tehnoloogia baasil. Täna on RIKSis 25 side- ja IT-alase kõrg- ja eriharidusega spetsialisti.

2.3.2. Tegevus 2: Sõlmida kokkulepped raadiotehnika hooldusteenust vajavate riigiasutustega ning vajadusel osaleda sellel eesmärgil riigiasutuste poolt väljakuulutatavatel riigihangetel.

2.3.3. Tegevus 3: Sõlmida kokkulepped vastuostukohuslastega raadiotehniliste seadmete hooldusvõimekuse loomiseks RIKSis läbi tehnosiirde. See eeldab vastava vastuostu vormi heakskiitmist Kaitseministeeriumi juures asuva vastuostukomisjoni poolt.

2.4. Eesmärk 4: Riigiasutustele ja ETOle pakutavate ühiskasutusteenuste edasiarendamine RIKSi kinnisvara ning rajatiste baasil. RIKSi hoonetes on tagatud nii füüsiline kui tehnoloogiline turvalisus. RIKS pakub riigiasutustele serverimajutusteenuseid. Nende teenuste laiendamine on üks lähiaastate suundumusi. Samuti on RIKSi Suurupi mereside saatekeskuses kavandatud koostöö Kaitseministeeriumile vajaliku infrastruktuuri arendamiseks ja kooskasutamiseks.

2.4.1. Tegevus 1: Arendada välja infrastruktuur seadmete majutusteenuse pakkumiseks Suurupi mereside saatekeskuses ning valmistada ette võimalused majutusteenuse pakkumise laiendamiseks Ädala tn hoones.

2.4.2. Tegevus 2: Luua mobiilsed platvormid seadmete operatiivseks teisaldamiseks.

2.5. Eesmärk 5: arendada välja uus meresidevõrk. Arvestades üleujutuste kordumise võimalikkust Lääne-Eestis ja väikesaartel ning Peipsi vesikonnas, samuti asjaolu, et meresidevõrk suudab toimida edukalt ka niisuguses olukorras, luua võimalus kohalikele kriisireguleerimisega seotud ametkondadele (nt kohalikud omavalitsused) meresidevõrgu kasutamiseks ning käsitleda meresidevõrku ühe osana kriisireguleerimisel kasutatavast sidesüsteemist. Selleks on otstarbekas paigaldada neis piirkondades sobivatesse kohtadesse meresidevõrgu terminalid ning viia läbi nende kasutamise koolitus.

Loodav meresidevõrk peab arvestama kõikide merelliiklejate huvidega ja tagama rannikuveetes päästekanali eetri ka väikese võimsusega käsiraadiojaamadele. Koostöös riigiasutuste ja kaitsevägega laiendada lühilaine eetri kasutusvõimalusi eesmärgiga arendada välja moodne HF sõnumivahetusteenus ja laiendada Suurupi mereside saatekeskuse ja Hõbekuuse mereside vastuvõtukeskuse personali HF-alast kompetentsi.

2.5.1. Tegevus 1: Teha ettepanek meresõiduohutuse seaduse muutmiseks eesmärgiga siseriiklikult tunnustatud mittekommertsotstarbelise lihtsustatud loa sisseviimiseks, mille saamine on väikelaevasõbralikum. Ühtlasi tuleks sama seadust täiendada ultralühilaine sidekanalite L-1 ja L-2 (Eesti raadiosageduste plaani II osas „RAADIOSAGEDUSALA 29,7 – 3600 MHz“ toodud Meresidekanalid purjekatele: 155,500 MHz; 155,525 MHz) kasutamise lihtsustatud tingimustega, mis aitaks populariseerida mereside kasutamist.

2.5.2. Tegevus 2: Teha ettepanek meresõiduohutuse seaduse muutmiseks eesmärgiga laiendada veesõidukite identifitseerimiskohustust ka siseveekogudele.

2.5.3. Tegevus 3: Koostada projekt meresidevõrgu katmikala laiendamiseks siseveekogudele.

2.5.4. Tegevus 4: Alustada meresidevõrgu laiendamisega, kui vastav sihtfinantseering on saadud.

2.5.5. Tegevus 5: Arendada lühilaine sagedusalal teenuste paketid, mida saab pakkuda laevaehitustevõtetele ja riigiasutustele lühilaine side kasutamiseks.

2.5.6. Tegevus 6: Arendada välja lühilaine sõnumiedastuse võimekus, luues koostöös riigiasutustega STANAG 5066 ja STANAG 4406 kattevõrgu. Projekti maksumus 19 174 eurot (300 000 krooni). Planeerida lühilaine kanalid katkematu side elutähtsa teenuse tagamise ühe variandina.

Eesmärgi täitmiseks – meresidevõrgu teenuste tagamiseks ja uue meresidevõrgu ehituseks – on vajalikud riigieelarvelised vahendid aastate lõikes:

Aasta	Hooldus		Investeering		Märkus
	MEEK	Euro	MEEK	Euro	
2010	22,80	1 457 241	1,00	63 914	Varujuurdepääs
2011	22,80	1 457 241	3,00	191 735	Uue meresidevõrgu lähteülesanne
2012	22,80	1 457 241	21,40	1 367 762	Uue meresidevõrgu ehitus
2013	23,80	1 521 156	12,00	766 940	Uue meresidevõrgu ehitus
2014	25,00	1 597 852	1,00	63 914	Uue meresidevõrgu ehitus

2.6. Eesmärk 6: Uue suunana RIKSi arengus on koostöös õppe- ja teadusasutustega tugeva praktikabaasi loomine, et tagada sideoperaatorite ja raadiotehnika spetsialistide koolitusvõimalus.

2.6.1. Tegevus 1: Sõlmida õppe- ja teadusasutuste ning ettevõtetega koostöölepingud praktika- baasi loomiseks ja kasutamiseks.

2.6.2. Tegevus 2: Luua operatiivraadiosidevõrgu teenuste kasutajate koolitusbaas ning osaleda Eesti ja EL arenguabi programmides aitamaks arenguriike operatiivraadioside süsteemide väljaarendamisel.

2.6.3. Tegevus 3: Projektide kirjutamine ja arenguabi toetuste taotlemine eesmärgi elluviimiseks.

2.7. Eesmärk 7: Viia RIKSi põhikiri vastavusse kavandatavate tegevuste ja seadusemuudatustega.

2.7.1. Tegevus 1: Valmistada ette RIKSi põhikirja täiendused.

2.7.2. Tegevus 2: Esitada RIKSi täiendatud põhikiri asutajaõiguste teostajale kinnitamiseks.

3. Prognoositav omatulu aastatel 2011-2014

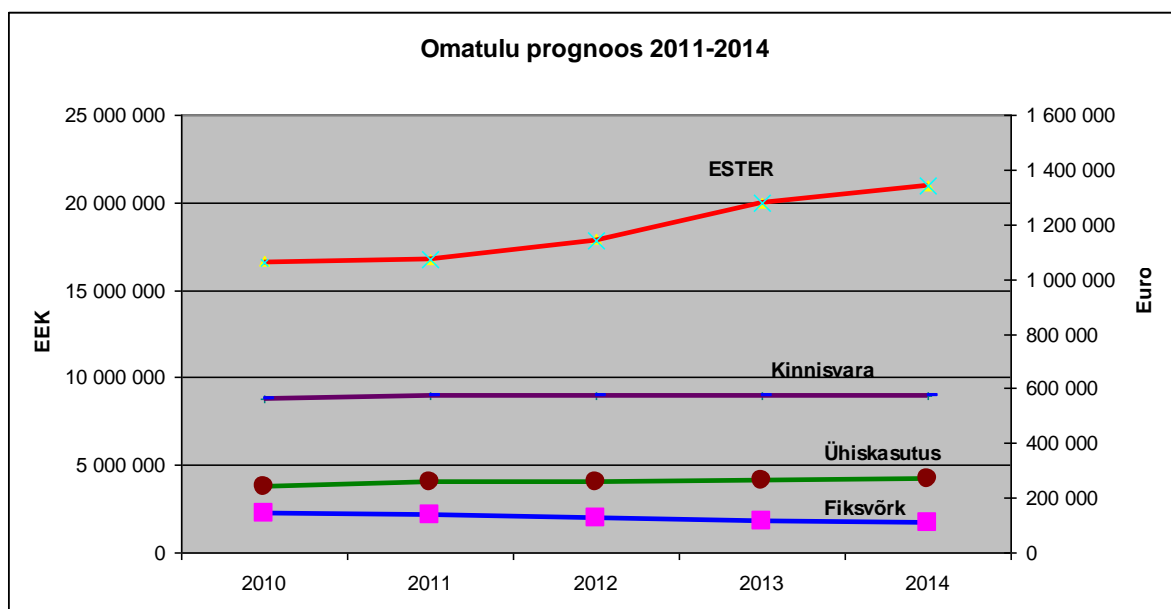
RIKS on planeerinud märgatava omatulu tõusu kõne all olevas ajavahemikus. See tõus on kavandatud saavutada uute eesmärkide realiseerimise tulemusena. Planeeritava omatulu kasvu peamiseks kriteeriumiteks on efektiivsus nii inimressursi kui ka olemasoleva vara kasutusel. Omatulu peamiseks investeerimisobjektiks on jätkuvalt riigile oluliste sideressursside (operatiivraadioside, transmissioonivõrgud, mereside) arendamine. Järgnevas tabelis on esitatud omatulu prognoos kroonides:

Aasta	Fiksvõrk	ESTER	Ühiskasutus	Kinnisvara	Kokku
2010	2 148 204	16 643 310	3 982 580	8 893 829	31 667 923
2011	2 084 706	16 644 300	4 279 578	8 928 539	31 937 123
2012	2 000 000	17 900 000	4 000 000	8 930 000	32 830 000
2013	1 800 000	20 000 000	4 100 000	8 930 000	34 830 000
2014	1 700 000	21 000 000	4 200 000	8 930 000	35 830 000

Sama prognoos eurodes:

Aasta	Fixvõrk	ESTER	Ühiskasutus	Kinnisvara	Kokku
2010	137 295,26	1 063 701,38	254 533,25	568 419,27	2 023 949,16
2011	133 236,99	1 063 764,65	273 514,88	570 637,65	2 041 154,17
2012	127 828,20	1 144 062,38	255 656,40	570 752,91	2 098 299,88
2013	115 045,38	1 278 281,99	262 047,81	570 752,91	2 226 128,08
2014	108 653,97	1 342 196,09	268 439,22	570 752,91	2 290 042,18

Oluline on rõhutada, et ehkki suurema osa omatulust moodustavad riigiasutustelt laekuvad teenustasud, on need väiksemad kui oleksid tasud samade teenuste eest kommertsoperaatoritele. RIKSi teenustariifid on madalamad, kuna need on kalkuleeritud kulupõhistena ega sisalda kulusi turundusele ja reklaamile. Kogu arveldus toimub Riigikassa kaudu, seetõttu jäävad nimetatud vahendid Riigikassa ringlusesse.

Omatulu prognoosis ei ole arvestatud võimalikku tulu ETO lülitamisel ESTER võrku. RIKSi ettepanekul võiks see laekuda RIKSile, et selle arvelt teha kõige optimaalsemal viisil võrgu arendust ning katta osaliselt SiMi riigieelarvelised eraldised võrgu hoolduseks (vt punkti 2.2.märkus).

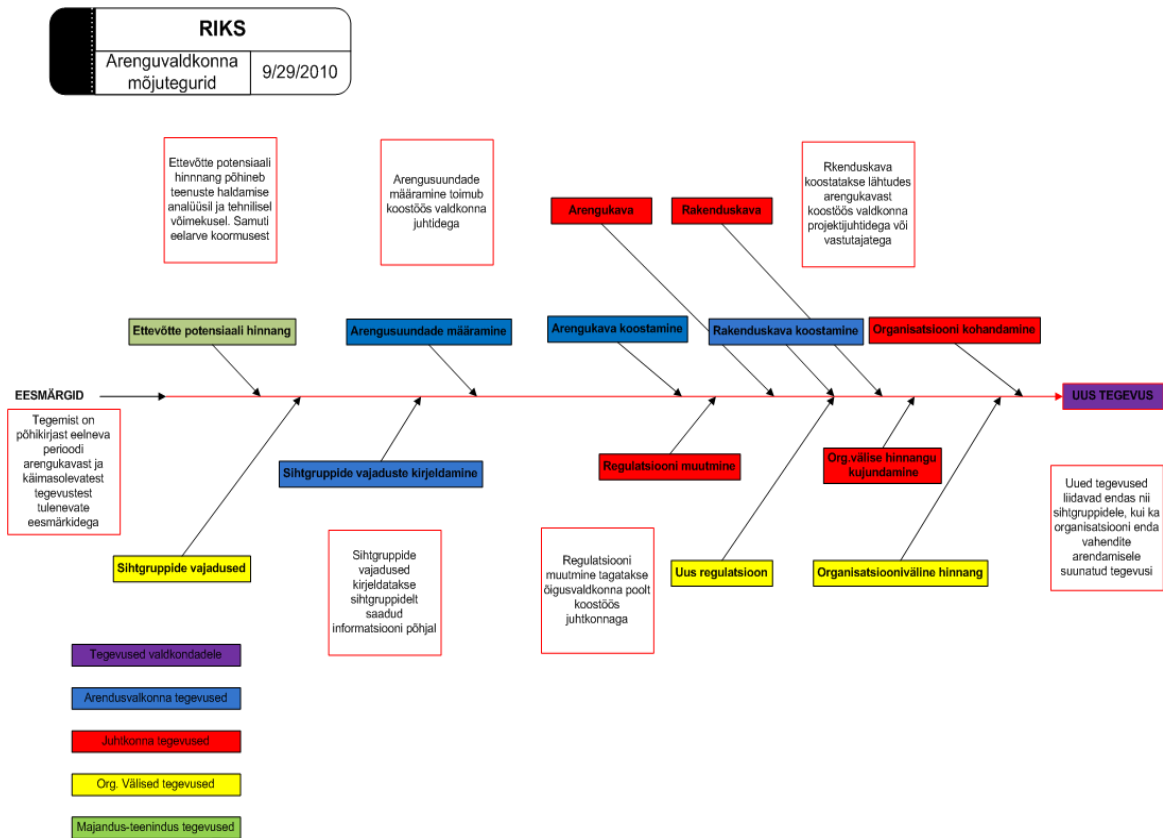
Aastatel 2011-2014 kavandab RIKS tõsta omatulu põhiliselt riigiasutustele pakutavate ühiskasutusteenuste (seadmekapi- ja serverimajutus, antennikohad mastides jms) ning ESTER võrgu opereerimise osas. Viimase osakaal kasvab seoses ETO lülitamisega ESTER võrku (Eesti Energia, Eesti Gaas, Eesti Raudtee jms). See on hädavajalik ETO poolt osutava elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks, samuti täiendavate finantsvahendite saamiseks nii võrgu arenguks kui riigi kulude vähendamiseks võrgu ekspluatatsioonis.

Samas tulud mõnevõrra vähenevad fikseeritud võrgu teenuste arvelt, kuna fikseeritud võrgu teenuste osas positioneerub RIKS ennekõike häda- ja eriolukorra ning erakorralise ja sõjaseisukorra puhul sideteenuste tagajaks, mitte tavatelefoniteenuste pakkujaks. Samuti väheneb mõnevõrra kinnisvaratulu, kuna seadmekappide majutusteenuse pakkumiseks vähendatakse telekommunikatsiooniettevõtetele pakutavaid üüriteenuseid.

Ajavahemikus 2010-2014 peaks konservatiivse prognoosi kohaselt RIKSi omatulu kasvama 1,9 milj eurolt 2,2 milj euroni (30 milj kroonilt 35 milj kroonini).

4. Arengukava 2011-2014 elutsükkel

RIKS-i arengukava koostamise kord on kirjeldatud ISO 9001:2008 protsesside osana.

Arengukava kinnitatakse RIKSi nõukogu poolt. Arengukava on elav dokument, mida vajadusel täiendatakse eesmärkide raames kord aruandeaasta jooksul. Arengukavasse uuenduste sisseviimisel lähtutakse peamiselt rakenduskavade täitmise tulemustest. Kõik arengukavasse sisseviidud täiendused kinnitatakse RIKSi nõukogu poolt.